

TILLEGG 5

Grunnlag for massakren
i Katynskogen

Brev fra Berija til Stalin,
5. mars 1940

Dette brevet til Stalin viser at Berija anbefalte henrettelse av polske offiserer og andre fanger fordi de var «forherdete og kompromissløse fiender av sovjetisk myndighet». Brevet ble påtegnet for gjennomføring av Stalin, Kliment Vorosjilov, Vjatseslav Molotov og Anastas Mikojan. I margin ble det skrevet «Kalinin, for.» og «Kaganovitsj, for.» Brevet avklarer det 50 år gamle mysteriet om hvem det var som ga ordre til massakren av 25 700 polske fanger som kom i kjølvannet av Molotov-Ribbentrop-pakten. En engelsk oversettelse ble gjengitt i RFE/RL Research Report, bind 2, nr. 4 (22. januar 1993), side 22.

STRENGT HEMMLIG
5. mars 1940

Sovjetunionens folkekommissariat for indre anliggender
Mars 1940
Moskva

Til kamerat Stalin

Et stort antall tidligere offiserer i den polske hær, tidligere ansatte i politiet og etterretningsorganer, medlemmer av polske nasjonalistiske kontrarevolusjonære partier, medlemmer av avslørte kontrarevolusjonære motstandsgrupper, flyktninger og andre som alle er svorne fiender av sovjetisk myndighet og fulle av hat til det sovjetiske systemet, holdes i øyeblikket innesperret i en krigsfangeleir som NKVD har, og i fengsler i vestlige distrikter i Ukraina og Hviterussland.

De militære offiserene og politioffiserene i leirene forsøker å fortsette sine kontrarevolusjonære aktiviteter og gjennomfører anti-sovjetisk agitasjon.

508

Samtlige venter bare på å bli løslatt slik at de kan fortsette kampen mot sovjetisk myndighet.

NKVDs organer i de vestlige distrikter i Ukraina og Hviterussland har avdekket en rekke kontrarevolusjonære opprørsorganisasjoner. Tidligere offiserer i den polske hær foruten gendarmen har spilt en aktiv, ledende rolle i alle disse organisasjonene.

Blant de anholdte flyktningene og de som har krysset grensen ulovlig, er det et betydelig antall som påviselig har drevet med kontrarevolusjonær spionasje og vært med i motstandsbevegelser.

14 736 tidligere offiserer, jordeiere, politifolk, gendarmen, fangevoktere, beboere i grenseområdene (*osadniki*) og etterretningsoffiserer (over 97% av dem er polakker) holdes innesperret i krigsfangeleirer. I dette tallet har man ikke tatt med soldater og underordnede offiserer.

De omfatter:

Generaler, oberster og oberstløytnanter	
Majorer og kapteiner	295
Løytnanter, sekondløytnanter og fenriker	2080
Offiserer og underoffiserer som tilhører politiet, grensetropper og gendarmeriet	6049
Menige politifolk, gendarmen, fangevoktere og etterretningsagenter	1030
Offentlige tjenestemenn, jordeiere, prester og beboere fra grenseområder	5138
	144

18 632 anholdte personer er innesperret i de vestlige områdene av Ukraina og Hviterussland (10 685 av dem er polakker).

De omfatter:

Tidligere offiserer	
Tidligere etterretningsagenter fra politiet og gendarmeriet	1207
Spioner og sabotører	5141
Tidligere jordeiere, fabrikkere og offentlige tjenestemenn	347
Medlemmer av forskjellige kontrarevolusjonære motstandsorganisasjoner og forskjellige kontrarevolusjonære elementer	465
Flyktninger	5345
	6127

Uti fra det faktum at samtlige er forherdete og kompromissløse fiender av sovjetisk myndighet, mener NKVD at det er nødvendig:

1. Å instruere NKVD om at det bør opprettes spesielle domstoler for å stille for retten:

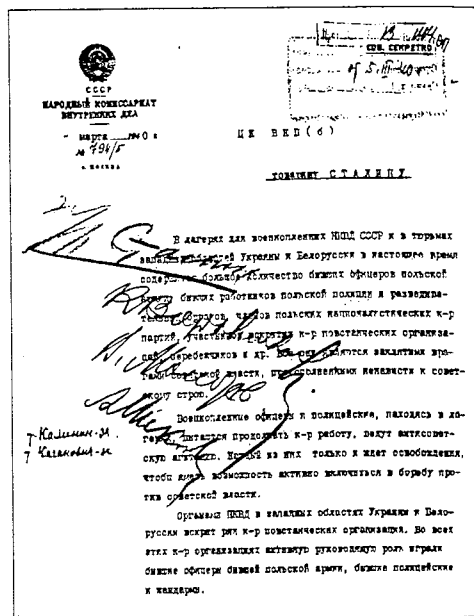
1) 14 700 tidligere polske offiserer, offentlige tjenestemenn, jordeiere, politioffiserer, etterretningsagenter, gendarmen, beboere i grenseområder og fangevoktere som holdes innesperret i en krigsfangeleir

2) og også 11 000 medlemmer av forskjellige kontrarevolusjonære organisasjoner for spioner og sabotører, tidligere jordeiere, fabrikkere, tidligere

509

107368

Den første siden til Berijas brev datert 5. mars 1940 til Stalin der han foreslår at polske fanger skal henrettes. Den store, understrekte signaturen er Stalins. Gjengitt med tillatelse fra RFE/RL Forskningsrapport, bind 2, nr. 4 (2. januar 1993), side 23.

polske offiserer, offentlige tjenestemenn og flyktninger som er blitt arrestert og som holdes innesperret i fengsler i de vestlige distriktene av Ukraina og Hviterussland og dømme dem til lovens strengeste straff: skyting.

2. Rettssakene skal foregå uten at fangene blir innkalt og uten at det blir reist anklage mot dem. Konklusjonen på etterforskningen og den endelige dommen bør utstedes slik:

- a) når det gjelder personer i krigsfangeleirene i form av erklæringer utstedt av administrasjonen for krigsfanger i NKVD,
- b) når det gjelder arresterte personer i form av erklæringer utstedt av NKVD i Ukraina og Hviterussland.

3. Sakene bør føres og dommen forkynnes av et tribunal bestående av tre personer, kameratene Merkulov, Kabulov og Basjtakov.

Folkekommissær for indre anliggender i Sovjetunionen

L. Berija

TILLEGG 6

Pavel Sudoplatovs appell til Sentralkomiteen om rehabilitering (utdrag) og rehabiliteringssertifikater for Pavel Sudoplatov

I 1982 leverte Pavel Sudoplatov et syv sider langt brev til Sentralkomiteen der han beskrev sin karriere og sine bidrag til Sovjetunionen med en appell om gjenoppretting av hans og Leonid Eitingons rang, utmerkelser og rettigheter. Sudoplatov fikk sitt rehabiliteringsdokument, men ikke før kommunistpartiets sammenbrudd da en bekreftelse på hans framstilling ikke lenger ble politisk forvrent. Rehabiliteringsdokumenter ble høyt verdsatt av tidligere fanger i Gulag fordi de ga tilbake borgerrettigheter og pensjoner til dem og familiene deres. Det var viktig å rehabilitere de døde også, ettersom disse sertifikatene gjenopprettet deres gode navn og rykte og fordelene for familiene. De er symboler på Russlands fortsatt ufullførte anstrengelser for å forson seg med undertrykkelsen og forbrytelsene under det kommunistiske styret.

Til: Kamerat J.V. Andropov, CC CPSU Politbyråmedlem, CC CPSU sekretær, kamerat K.I. Tsjernenko, CC CPSU Politbyråmedlem, CC CPSU sekretær, kamerat A.Ja. Pelsje, CC CPSU Politbyråmedlem, formann CC CPSU, kamerat V.V. Fedortsjuk, formann Sovjetunionens KGB

En borgerkrig-deltaker og en tsjeka-veteran appellerer til dere med denne henvendelsen om hjelp og rehabilitering ettersom CC CPSU-partikontroll-kommisjon har gjennomført sin granskning og slått fast at jeg ikke var innblandet i forbrytelser begått av tidligere ledere i NKVD, MVD og MGB i Sovjetunionen.

I 1934, etter ti års operativt arbeid, ble jeg hemmelig etterretningsagent i OGPU og, etter ordre fra CC CPSU, utførte i utlandet hemmelige oppdrag av kampnatur. I 1935 klarte jeg å infiltrere ledelsen i den fascistiske ukrainske nasjonalistorganisasjonen (OUN) og hadde møter med dens ledere i Berlin,

Pavel Sudoplatov og Anatoli Sudoplatov

Jerrold og Leona Schecter

Den røde terror

Historien om sovjetsystemets
hemmelige tjenester

Aventura